

22.12.2022

Pormestari

Ympäristöministeriö
PL 35 (Aleksanterinkatu 7)
00023 VALTIONEUVOSTO

158 §**Lausunto ympäristöministeriölle kansallisen ilmansuojeluohjelman 2030 päivityksestä**

HEL 2022-014002 T 00 01 06

VN/28776/2022

Päätös

Pormestari antoi ympäristöministeriölle kansallisen ilmansuojeluohjelman 2030 päivityksestä seuraavan lausunnon:

Kommentit kansallisesta politiikkakehityksestä (luku 2)

Ohjelman toisen luvun toimet edistävät ilmansuojelun tavoitteiden saavuttamista. Ilmastotavoitteet- ja strategiat tuovat synergiahyötyjä. Ilmansuojelu- ja ilmastotyötä sekä viestintää tulee kuitenkin tiivistää.

Katupöly eli hengitettävät hiukkaset ovat haasteena tulevaisuudessakin vaikka tiukentuvat moottoreiden päästöluokitukset, autokannan uudistuminen ja sähköautojen yleistyminen vähentävät pakokaasujen hiukkasmaisten päästöjen pitoisuuksia. Nastarenkaat aiheuttavat suuren osan katupölystä rouhimalla tiepäälystettä ja -merkkintöjä. Sähköautot tuottavat muiden ajoneuvojen tapaan jarru-, rengas- ja katupölypäästöjä. Traficomien mukaan sähköautojen regeneratiiviset jarrut voivat kuitenkin vähentää niistä syntyviä päästöjä jonkin verran. Kaupungit eivät nykyilmaisäädännön nojalla voi määrätä alueelleen nastarengasmaksuja, joilla esimerkiksi Oslossa ja useissa muissa Norjan kaupungeissa on saatu nastarengasosuutta merkittävästi pienennettyä.

Lainsäädäntö ei mahdollista ruuhkamaksujen asettamista. Ajoneuvoliikenteen hinnoittelujärjestelmän käyttöönotto nostettiin Helsingin ilmansuojelusuunnitelmassa 2017–2024 tehokkaimmaksi keinoksi vaikuttaa vilkasliikenteisten katujen ilmanlaatuun. Myös ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ruuhkamaksut olisivat liikenteen osalta erittäin vaikuttava toimenpide. Mahdollinen ruuhkamaksujen käyttöönotto ei saisi kuitenkaan vähentää valtion infrarahoitusta seudulla. Mikäli ruuhkamaksut

22.12.2022

Pormestari

otettaisiin käyttöön, rahoitus olisi voitava käyttää seudun liikennejärjestelmän kehittämiseen

Kommentit ilmansuojeluohjelman toteutuksen edistymisestä (luku 4)

Ohjelman toimenpiteet ovat edistyneet ja käynnistyneet hyvin laajalla rintamalla. Toimenpiteiden toteutuksen jatkaminen on kannatettavaa ja perusteltua.

Helsingin kaupunki kiittää mahdollisuudesta osallistua kansallisen ilmansuojeluohjelman toteutukseen ottamalla osaa tavoiteverkon sekä pienpoltto-, katupöly- sekä liikenne ja työkoneet -teemaryhmien toimintaan. Eri tahojen asiantuntijoista kootut ryhmät ovat arvokkaita paitsi ilmansuojeluohjelman toteuttamiseksi myös tiedonvaihdon ja muun yhteistyön edistämiseksi.

Kommentit ilmanlaatutiedoista ja odotettavissa olevasta ilmanlaatukehityksestä (luvut 7 ja 10)

Suorista hiukkaspäästöistä suuri osa on peräisin puun pienpoltosta. Mikäli puun käyttö lisälämmönlähteenä jää energiakriisistä johtuen pysyvämmiin korkealle tasolla, on mahdollista, että pienhiukkasten ja PAH-yhdisteiden päästöt ja pitoisuudet eivät laske odotetusti pientaloalueilla.

Katupölypitoisuuksien laskeminen vaatii nykyistä enemmän panostusta sen torjuntaan ja pölyn muodostumisen ehkäisyyn eli erityisesti nastarenkaiden käytön vähentämiseen.

Muut mahdolliset kommentit

Ilmanlaadun parantamiseksi tarvitaan laaja-alaisia toimenpiteitä. Vaikka lainsäädännössä asetetut raja-arvot alittuvat Suomessa, aiheutuu ilmansaasteista tästä huolimatta haittaa terveydelle, viihtyisyydelle sekä ympäristölle ja sitä kautta merkittäviä kustannuksia. Ilmansuojelutoimenpiteiden kustannustehokkuuden arvioinnissa tulee kyetä nykyistä enemmän ja vahvemmin tuomaan esiin ilmansaasteiden aiheuttamat terveysterveystkustannukset.

EU:n komission ilmanlaatudirektiiviehdotuksen mukaan sitovat raja-arvot kiristyisivät huomattavasti vuonna 2030. Määrätietoista ilmansuojelutyötä tulee jatkaa. On hyvä, että kansallisen ilmansuojeluohjelman toimenpiteiden toteuttamista jatketaan, vaikka päästökattodirektiivivoitteet saavutettiin vuonna 2020.

On tärkeää, että kansallinen ohjelma tarjoaa selkänöjää kuntien tekemälle ilmansuojelutyölle ja Helsingin oman ilmansuojelusuunnitelman 2017–2024 toteuttamiselle sekä sitä seuraavan suunnitelman laatimi-

22.12.2022

Pormestari

selle. Kuntien ja valtion yhteistyö sekä yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat välttämättömiä. Kunnalla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa alueellaan useisiin ilmanlaatuun vaikuttaviin asioihin.

WHO:n uudet ohjearvot ja EU:n komission ilmanlaatudirektiiviehdotuksen mukaiset todennäköisesti kiristyvät raja-arvot sekä toisaalta esimerkiksi MAL-sopimuksen mukainen kestävä yhdyskuntarakenteen ja liikkumismuotojen tavoittelu ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, lisäävät haasteita paikallisen ilmanlaadun huomioimiseksi maankäytön suunnittelussa. Kunnat tarvitsevat edelleen suunnittelun tueksi laaja-alaisena yhteistyönä tuotettavaa ajantasaista ja ylläpidettävää tietoa muun muassa päästöistä, niiden kehittymisestä tulevaisuudessa sekä työkaluja maankäytön suunnittelun ilmanlaatuvaikutusten arvioimiseen ja alitumisen vähentämiseen. Vaikka pakokaasuperäisten päästöjen kehitys on positiivista, säilyvät ne ja etenkin hengitettävät hiukkaset merkittävänä haasteena tiivistyvässä kaupunkiympäristöissä.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että ohjelmassa on huomioitu paitsi liikenteen pakokaasupäästöt, myös katupöly ja puun pienpoltto, joiden vaikutukset paikalliseen ilmanlaatuun ovat ajoittain hyvin suuria ja jotka tulevat olemaan haasteina myös tulevaisuudessa.

Valtion vastuulla olevat pääväylät vaikuttavat merkittävästi useiden taajamien ilmanlaatuun ja niiden pölyntorjunta on hyvin keskeinen toimi katupölyhaittojen vähentämisessä. Tutkimushankkeissa ja kaupunkien käytännön työssä on havaittuja tehokkaita käytäntöjä ja toimenpiteitä, joista viestimistä ja niiden jalkauttamista laajemmin kannattaa jatkaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 24.11.2022
- 2 ISO 2030 päivitysraportti luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

22.12.2022

Pormestari

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 23.12.2022 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty 23.12.2022.

Pormestari